СВОБОДА · SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 145. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 24. червня 1931. VOL. XXXIX. No. 145. Jersey City, N. J., Wednesday, June 24, 1931. THREE CENTS.

ВАРТІСТЬ БІРЖЕВИХ ПАПЕРІВ ПІДНЕСЛАСЯ ЗА ДВА ДНІ НА БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ

НЮ ЙОРК. — За суботу і понеділок піднеслися папери на нюйорській біржі на сотки міліонів, ба навіть на білiони долярів. Від 2 літ не було такої сильної спекуляції на знижку як тепер. Нюйорська біржа потягнула за собою біржі европейські. З Лондону, Парижа й Берліна доносять теж про оптимізм, який запанував на біржах, по урядах, у пресі й між населенням зприводу відозви Гувера в справі мораторії для Німеччини.

ГУВЕР ДУМАЄ НАД ЗДІЙСНЕННЯМ ПЛЯНУ МОРАТОРІЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер вправді врадуваний тим ентузіязмом, з яким стрінуто його пропозицію в справі припинення сплати воєнних довгів на один рік, але разом з тим він має важке завдання до розвязання, а саме вирішити, як до цеї справи практично приступити.

Президент є проти скликання міжнародньої конференції, бо вважає, що це потреває задовго. Він теж мусить числитися з тим, що скаже конґрес, який є рішаючим чинником. Дехто радить скликати в тій справі надзвичайну сесію конґресу, але президент є проти того.

Дотого ще досі не знати, чи Франція згодиться зрезиґнувати на рік з тої суми репарацій, яку узнано як таку, що мусить бути сплачена. А Гувер заявився за те, щоби всі довги, крім тих, що їх винна Німеччина приватним особам чи фірмам, були підтягнені під мораторію.

ГУВЕР ВИДАВ ВІДОЗВУ, ЗАКИ ДІСТАВ ЛИСТА ВІД ГІНДЕНБУРҐА.

ВАШИНҐТОН. — З Білого Дому подають, що президент Гувер вправді бажав мати інформації про положення Німеччини з першого й найвпливовішого жерела й їх одержав від президента Гінденбурґа, але свою відозву в справі припинення сплати довгів він видав, заки одержав письмо від Гінденбурґа.

ДОМАГАЮТЬСЯ $100,000,000 НА СІЛЬСЬКІ БІБЛІОТЕКИ.

НЮ ГЕЙВЕН.—Екзекутива „Америкен Лайбрері Асосіейшен" проголосила приняту нею резолюцію, в якій домагається від конґресу призначення $100,000,000 на заложення бібліотек по селах. В резолюції піднесено, що в Америці живе 40,000,000 людей без можливости користуватися бібліотеками.

ЗГИНУВ МАЙНЕР ПІДЧАС БОРОТЬБИ СТРАЙКАРІВ.

ПІТСБУРҐ. — В районі твердого вугля в західній Пенсилвенії майнери далі страйкують і далі приходить до щораз нових терть з представниками влади.

Найбільше розярення панує між майнерами зприводу судового заказу судді Ровленда, яким не дозволяють майнерам навіть на спокійне пікетовання майн.

Це й було причиною, що прийшло до стрілянини між помічниками шерифа (депютіс) і страйкуючими майнерами. Дано понад 150 вистрілів. Було 13 осіб поважно ранених, одного майнера вбито, а одного помічника шерифа ранено. Арештовано понад 50 страйкарів.

Страйк поширюється.

РУТ НИКОЛС РАНЕНА.

СТ. ДЖАН (Ню Бронсвик). — Мисс Рут Николс відбула першу частину свого лету з Ню Йорку до Парижа, себто перелетіла 650 миль, але злетіла через утому так нещасливо на землю, що від зударення літака з землею була ранена, наслідком чого лежить тепер у шпиталі. Її нервовий стан є того роду, що сумніваються, чи вона зможе пускатися тепер далі в дорогу через океан.

ЦЕРКВИ ПРОТИ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — На конференції „Федерел Кавнсил оф Чорчес" піднесено, що церкви не повинні санкціонувати війни, а працювати в напрямі негайного зменшення збросння, узнання війни поза законом і опрокидування всього, що означає підготовку до війни. Всі міжнародні непорозуміння повинні бути полагоджувані мирними засобами.

КАТОЛИЦЬКІ СВЯЩЕНИКИ В БОРОТЬБІ З ЗАКОНОМ.

МЕКСИКО СІТИ. — Католицьке священство стейту Вера Круз рішене не виконувати постанов леґіслятури в справі обмеження католицьких священиків до одного на 100,000 населення. Священики рішені далі дійствувати по церквах як досі. Коли їм позамикають церкви, будуть правити по приватних домах. Колиж правительство призначить тільки 12 священиків на стейт, згідно з постановою закона, то епископ не дасть тим священикам повновласти до дійствовання. Що з цього вийде, ще не знати, але боротьба буде. Апостольський делеґат не винує в тім президента Ортиза Рубія, бо каже, що федеральний уряд є тут безсильний і не може вплинути на зміну стейтових законів, ні їх занулювати, бо це було би нарушенням конституції.

КОМУНІСТИЧНИЙ СКЛАД ЗБРОЇ В МІНХЕНІ.

В одному шпіхлірі в Мінхені знайшли комуністичний склад зброї: скоростріл, богато крісів і великі скрині амуниції. Арештували 8 осіб.

ТАК ПОМИНАЮТЬ ШЕВЧЕНКА.

Селяни Козакової Долини і відомого Жабча (Волинь) звернулися до жабчанського православного священика Д. Наумця з просьбою правити їм панахиду по Т. Шевченку. Священик дав згоду і навіть обіцяв сказати відповідне слово. І дійсно сказав, але ось що: „Помолімося за вірних і невірних (очевидно, за Шевченка), Шевченко написав багато русских книжок, але нічого доброго для народа не зробив..." Обуренню селян нема меж. І тим більше, що русотяп-священик (призначений на місце о. Сагайдовського) панахиди таки не відправив, а лиш один раз згадав „Тарасія", правлячи чужу платну панахиду. Світла не дав. А коли люди хотіли купити свічок за власні гроші, одержали відповідь, що свічок нема. Так митрополит Денис „зміцнив" жабчанську парохію русским духом, та не на здоровля: обурені селяни звертаються до греко-католицького епископа Чарнецького.

ТОРГОВЛЯ ЖИВИМ ТОВАРОМ.

У Варшаві невідомі торговці живим товаром схопили на передмістю 15-літню ученицю Яніну Росяківну до автомобілю і везли її в невідомім напрямі. Аж коло Новосольни недалеко Лодзі цій дівчині вдалось вискочити з автомобіля та зголоситись на поліції.

ЖІНКА ПАЧКАР.

Коло Бжезіни на Шлеську прикордонна сторожа завважила, що хтось пачкує польські товари через кордон до Німеччини. Сторожа дала наказ: „Стій!", а коли невідома особа втікала за кордон, сторожа стрілила і смертельно ранила пачкаря. Виявилося, що тим пачкарем була жінка, Вікторія Созанська.

КІЛЬКО Є МАЛЯРІВ.

Обчислено, що Франція має 23,00 малярів, Німеччина 18,000, Злучені Держави 5,000, Австрія, Угорщина й Японія по 2,000.

ЗА КРАДІЖ 17,513 ЗОЛОТИХ ТІЛЬКИ 10 МІСЯЦІВ ВЯЗНИЦІ.

Перед львівським судом відбулася розправа проти Альбіна Томашевського, бухгальтера в „Земяньскім Банку", за те, що в тій установі він украв 17,513 золотих. Підсудний признався до вини і його засудили на кару 10-місячної вязниці.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ПІД РУМОВИЩАМИ ВІЛЛІ.

В околиці міста Шінон над рікою Льоарою (Франція) завалилася вілля. Всі мешканці віллі згинули під її румовищами.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ВЛАСНИКА КОПАЛЬНІ ВУГЛЯ.

Власник копальні вугля коло Катовиць, Герґеш, упав через неувагу до глибокого шибу й згинув на місці.

В РАДІ МІЖНАРОДНЬОГО БАНКУ НЕ БУДЕ ПРЕДСТАВНИКА ПОЛЬЩІ.

Міжнародній Банк у Базилії не допустив до Адміністраційної Ради Банку представників Польщі, Чехословаччини й Югославії, яких пропонувала Франція. На місце тих, пропонованих Францією кандидатів, вибрано трох невтральних, а саме: Швайцарця, Шведа й Голяндця.

ТІКАЮТЬ ВІД ЖИТТЯ.

В Луцьку отруїлася і вмерла 37-літня Олена Кузель, жінка власника масарського склепу. В селі Рованцях селянин Лукашук, тяжко хорий, щез з села з двома дітьми 4 і 8 років, виславши наперед жінку до міста. Всі гадали, що він втопився і кілька днів обшукували Стир. Нарешті дійсно знайшли його трупа у Стирі. Одночасно виплили на верх зі ставка трупи його дітей, яких він убив дручком і потім кинув у воду. Селяни відмовлялися дати місце для поховання його і труп кілька днів лежав усіми покинутий.

БОЖЕВІЛЬНИЙ РОЗДАВАВ ГРОШІ НА ВУЛИЦІ.

На одній з вулиць Парижа поліція арештувала якогось Рабеля, котрий у нападі божевілля роздавав прохожим 10, 20, 50, а навіть 100-франкові банкноти. Прохожі думали спочатку, що це фальшиві гроші, призначені для реклями, й кидали гроші на вулицю. Щойно арештування божевільного і визбирування поліцією розкинених по хіднику грошей переконало прохожих, що це правдиві французькі банкноти.

ВБИТІ Й РАНЕНІ В ЯВОРЖНІ.

У Яворжні (Польща) демонструвало коло 1,000 копальняних робітників. Аґітатори взивали юрбу, щоби затопили копальню та щоби топили вогневу сторожу. Демонстранти обкидали камінням поліцію, що була при воротах копальні, з юрби впали револьверові стріли. Два поліціянти були ранені. Поліція вбила 6 демонстрантів, а 15 ранила.

ТРИНАЦЯТЬЛІТНИЙ БАНДИТ.

В Бересті над Бугом поліція арештувала 13-літнього хлопця Тадея Славінського, який разом з товаришами брав участь у грабунковім нападі на краківських професорів Ґляцля і Келера.

ЗГОРІЛА ЦІЛА РОДИНА.

В англійській місцевости Гуль згоріла підчас пожежі дому ціла родина, зложена з 6-тьох осіб.

ВИДАВНИЦТВО БЕЗ АВТОРІВ.

В Парижі основалося видавниче товариство „Анонім", яке видаватиме твори без подавання призвищ авторів. Хай читаюча публика, не кермуючися реклямою голосного вже призвища автора, сама оцінить правдиву вартість книжки.

МІШОК ДІЯМАНТІВ.

З почтового уряду в Бітер Фавнтен (Півд. Африка) вломники вкрали почтовий мішок з діямантами. Діяманти ці мають вартість 60,000 фунтів стерлінґів.

ПОЖЕЖА В КАМІНЕЧЧИНІ ВІД ГРОМУ.

Дня 16 травня вечором шаліла в Камінеччині буря з громами. Грім запалив будинок одного господаря в Сокалі, пов. Камінка Струмилова, від чого занялося та згоріло кільканацять будинків, у чім і одна хата. Дальшому поширюванню пожежі перешкодила місцева молодь та молодь сусіднього села Спаса, яка зуміла двома сикавками майже зльокалізувати пожежу. Шкоди є на 10 тисяч золотих.

ЧУДО ХІРУРҐІЇ.

У Відні доконали цими днями операції на живім серці 35-літнього мущини, що сам пробив собі серце ножем. Коли його привезли до шпиталю, він майже не жив; живчика не можна було схопити. Лікар клініки рішився негайно на операцію; відчинив грудну клітку, відкрив серце, не нарушивши легенів і очеревної. Серце мало рану на 5 цм. і була в ньому вже сціпеніла кров. Швидким рухам вхопив лікар серце у відповіднім місці і зшив його чотирома стібами. Пацієнт ожив.

У СТРИЙСЬКИХ ВЯЗНИЦЯХ.

Перед тижнем у Стрию арештовано урядовця „Маслосоюзу", Лиса Олексу, за те, що він не дозволив поліцаєві сконфіскувати українську відзнаку Яновича. За цю відзнаку проти Лиса ведеться слідство. — У стрийській тюрмі перебуває вже 13 місяців Володя Середницька, абсольвентка семинарії, якій закидають шпіонажу. Ані голодівка Середницької, ані інтервенції оборонців не всилі приспішити слідства.

КОСТИ МАМУТА В СЯНІ.

У Валяві, пов. Перемишль, робітники, що добували з Сяну шутер, знайшли клеваки мамутів та останки костей. Ці кости й зуби передано до народнього музею в Перемишлі. На тім самім місці робітники добули роги дилювіяльного оленя.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД.

Львівський суд присяглих засудив Йосифа Шуманського з Милошович на кару смерти (шибеницю) за те, що вбив свого свояка Михайла Білого. За співучасть у злочині засудили Василя Шуманського на 4 роки тюрми, Фр. Чухновського на 6 літ тюрми. Інших увільнили.

ЗАДУШИВСЯ В НАМУЛІ.

В Любині (біля Львова) впав з човна на ріці Варешиці гімназійний ученик, 14-літній Зб. Адамовський зі Львова. Він зарив головою в намул і так задушився. Ріка в тому місці глибока 4 метри.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ЦЕРКВУ.

В Новосілках, бучацького повіту, злочинна рука кинула до церкви бомбу і знищила внутрішнє уладження та вивалила стіну.

ЗА 7 ТИСЯЧ ЗОЛОТИХ — 3 МІСЯЦІ.

Військовий суд у Варшаві засудив майора Білка за службові надужиття та крадіж 7 тисяч золотих на 3 місяці вязниці.

ФРАНЦІЯ СХИЛЯЄТЬСЯ ДО ПРОПОЗИЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА ГУВЕРА

ПАРИЖ (Франція). — Під впливом однодушности майже всіх европейських держав та Америки, а також значного поліпшення справ на світових біржах, французька опінія почала схилятися до того, що плян президента Гувера треба приняти. Сюди вернувся Бріян, який був на відпочинку за Парижем. Він негайно почав наради з відповідними фаховцями, щоб виробити відповідь на пропозицію президента Гувера. Ця відповідь має лягти в основу міжнароднього порозуміння в справі відрочення на рік плачення всіх міждержавних боргів та процентів від них і німецьких репарацій.

Французька преса, яка зпочатку висловлювалася проти приняття Гуверового пляну, тепер почала писати за приняття його. Проти висловлюються лише крайні праві та безоглядно-шовіністичні ґазети. Думають, що французьке правительство всеж буде просити Гувера змінити його плян з тим, щоб Німеччина платила частину тих репарацій, які не стоять у звязку з міжнародніми боргами. Цю сплату Німеччина малаб робити до міжнародного банку, де вона лишаласяб на рік у резерві на випадок потрібної позички Німеччині.

При такій умові сподіваються, що й французький парлямент не відкине предложення Гувера, коли буде запевнене разом з тим, що плян Йонґа лишається далі в силі.

НАСЕЛЕННЯ НІМЕЧЧИНИ РАДІЄ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Все населення Німеччини радіє зприводу предложення Гувера полекшити економічне становище Німеччини. Тепер усі задоволені, що така величезна сума грошей, як 400 міліонів долярів, лишиться в Німеччині й їх можна буде вжити для вреґульовання й поліпшення внутрішнього економічного й фінансового життя держави.

Фінансові й торговельні кола та населення сподіваються, що за рік Німеччина значно направить своє життя й переборе богато труднощів, які загрожували повною економічною та політичною катастрофою держави. Біржа стала надзвичайно активною й цінні папери піднеслися відразу на 25 пунктів.

ЯПОНІЯ ЗАДОВОЛЕНА.

ТОКІО (Японія). — Предложення президента Гувера викликало не лише задоволення в Японії, але одночасно й оживлення торговельного життя. Ціни на бавовну, шовк, риж та інше пішли вгору до нормального стану. Зроблено багато продажі й закупна, що оживляє все економічне життя держави.

ЗАГАЛЬНЕ ЗАДОВОЛЕННЯ Й ПРИЗНАННЯ ГУВЕРОВИ.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія). — Предложення президента Гувера викликало великий ентузіязм у цілій країні. Біржеві папери відразу пішли вгору й ожилися торговельно-фінансові операції.

РИМ (Італія). — Італійське правительство й населення приняли з задоволенням пропозицію Америки. Разом з тим італійське правительство закликає Німеччину до тісної кооперації з державами бувшої антанти, памятаючи, що економічні труднощі переживає не лише Німеччина, але й Італія та інші країни.

Відень (Австрія). — Відрочення на рік сплати всіх боргів міжнародніх і процентів від них викликало велике задоволення й радість в Австрії, Угорщині, Болгарії й навіть у Чехословаччині. Біржі в цих країнах оживились, а разом з тим оживилася й торговля.

НА МОГИЛІ ПОЛКОВНИКА ВІТОВСЬКОГО.

БЕРЛІН (Німеччина). — Заходом Української Громади та Союза Українських старшин відбулася, як що року, панахида за поляглих борців за волю Батьківщини. Панахиду відправив о. д-р Верґун, а співав хор студентського товариства „Зарево". Д-р Зенон Кузеля виголосив промову від Української Громади, зясовуючи значіння культу героїв.

Д. Німелович промовляв від товариства „Зарево", якого патроном є полковник Д. Вітовський. Промовець закликав членів Товариства йти слідами свого патрона. Панахида відбулася при значному числі людей на могилі полковника Вітовського.

З нагоди переїзду посолки М. Рудницької з Женеви через Берлін студентська корпорація „Зарево" влаштувала сходини, на які зібралося більше число Українців з берлінської кольонії. П. М. Рудницька поділилася з присутніми дуже цікавими відомостями й враженнями зі свого побуту в Женеві.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЧИНОЮ ФАЛЬШИВИХ ВІДОМОСТЕЙ ПРО РАДЯНЩИНУ.

ПАРИЖ (Франція). — Московський кореспондент ґазети „Ню Йорк Таймс", Дюранті, який тепер перебуває тут, розповідає в своїй черговій кореспонденції про те, що безглузда большевицька цензура на ґазети та на кореспондентські повідомлення викликає ріжні некорисні для самих большевиків поголоски. Не маючи можливости добути точних відомостей про події, населення само творить ріжні вигадки й часто з мухи робить вола.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЧЕРЕЗ ЦЕЛІБАТ

Закарпатські Українці в Америці, котрих помадярщені провідники називають „карпаторусским народом", заповіли, що будуть „боротися до крайностей" — проти целібату. Так принаймні заповідає „Американско-Русскій Вєстнік", орган „Соединенія". Ота боротьба найбільшої й найвпливовішої католицької організації Закарпатських Українців буде звернена проти Риму й свого власного католицького епископа за те, що, як пише „Соединеніє", Рим і епископ Такач намагаються впровадити насильно в східній греко-католицькій церкві целібат. Отсей целібат уважають Закарпатські Українці першим кроком до „повного златинізовання східного обряду" як і нарушенням прав і привилеїв греко-кат. церкви.

„Соединеніє" подає далі, що греко-католицька церква є тісно звязана з народнім життям. Тому вважає латинізацію східного греко-католицького обряду не тільки загибіллю греко-кат. церкви, але й національною загибіллю вірних греко- кат. церкви.

„Соединеніє" певне, що 98% Закарпатських Українців, коли ходить о сам нарід, думає про целібат таксамо, як воно, й уважає зрадником кождого, хто є за целібат і резиґнацію з привилеїв греко-кат. обряду.

Американско-Русскій Вєстнік" звертає увагу Риму й епископа на українську греко-кат. дієцезію еп. Богачевського й церковно-народню боротьбу в тій дієцезії, яка далі продовжується і відтягає чимраз більше вірних і громад від греко-кат. церкви. Часопис той твердить, що до такої самої боротьби може прийти й між Закарпатськими Українцями, та що й там можуть повстати незалежні церкви, коли Рим буде настоювати на латинізацію греко-кат. обряду, а зосібна на заведення целібату.

„Соединеніє" й „Американско-Русскій Вєстнік", взиваючи ввесь нарід до боротьби, вірять, що Рим уступить, бо не захоче загибелі греко-кат. церкви.

З того виходить, що отсе нам прийдеться тепер бути свідком важкої церковно-народньої боротьби Закарпатських Українців в Америці з Римом і своїм епископом. Для них обрядова справа стоїть на першім місці. Тому вони готові повести за целібат більшу боротьбу ніж за національно-державне визволення. Та це треба розуміти так, що національно неосвідомлений, а то й збаламучений нарід хоронить себе по свому розумінню від заглади: стереже відрубности своєї церкви. І от з того боку отся боротьба проти целібату набирає ширшої ваги.

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ.

У своїм щоденнику великий будитель українського народу, Е. Чикаленко, писав: „Зупинилися ми на В. Липинському. Це людина справді нещоденна і, на мою думку, після Грушевського це найталановитший наш публіцист, а до того людина матеріяльно незалежна й не потрібує посади". Таку оцінку покійному В. Липинському ще 1912 року робив Е Чикаленко, цей знавець Українців.

Про свою публіцистику В. Липинський говорив: **„Без власноїж держави я собі ніколи не уявляв і тепер не уявляю можности істнування української — не етноґрафічної маси — а нації".** Старуючись пропаґувати ідею української державности в першу чергу серед самих Українців, В. Липинський всі свої історичні праці писав під кутом зору українсько-державницької боротьби, а не лише культурно-національних змагань. Він вже майже викінчив велику працю „Історія України", про яку він говорив: „По схемі дещо відмінній від принятої досі нашою історіографією й з більшою увагою не до сентиментально-опозиційних та безрозумно-деструктивних, а до мужніх та орґанізаційних прояв історичного життя нашої нації". Та, на велику шкоду українській науці взагалі, а історичній зокрема, всі рукописи й багато документів В. Липинського згоріли враз з його хатою підчас большевицького погрому на його хуторі — Русалівські Чагри на Уманщині.

Про свій національно-політичний світогляд В. Липинський писав:

„За ввесь час моєї громадянської української праці я стояв на ґрунті своєї приналежности до тієї шляхецької верстви, хоч і спольщеної зверху, але по суті такоїж української, як українською була в ті часи взагалі вся наша мало свідома, й тільки тепер витворююча в собі новочасні форми національного життя, сорок-міліонова нація. Я думав і думаю, що тільки участь тієї рідної мені верстви в новочаснім українськім національнім життю, тільки відродження традиційно духового звязку зі своєю „Землею" — дасть їй нову моральну силу та енерґію й спасе її від розкладу й загибелі. Думав я також, і думаю, що без її активної й свідомої помочи, як також і без такоїж помочи лівобічного козацького дворянства, збудувати державу українську, принаймні за життя найближчих поколінь, не вдасться".

Виходячи з таких міркувань, В. Липинський почав свою працю серед Поляків на Україні ще перед першою російською революцією. Про це ми знаходимо, між іншим, в щоденнику Е. Чикаленка під датою 22. лютого 1907 року вістку такого змісту:

„Ідея покійного В. Б. Антоновича, що Поляки на Україні повинні перестати бути „вельможними кольоністами", а стати щирими синами того народу, серед якого вони жиють, не вмерла.

„Потроху зпоміж Поляків зявляються люди, що приєднуються до української культури, а останніми роками зявилася між ними вже ціла течія культурно-українська.

„З ініциятиви вельми талановитого молодого історика нашого, В. Липинського, надумали вони заснувати для ширення українства серед польського суспільства тижневий орґан у польській мові й виявили бажання особисто познайомитися з українськими культурними діячами".

Подаючи ідею до заснования ґазети в польській мові, а потім видаючи свої історичні твори в тій самій мові, В. Липинський говорить, що, „придержуючися принципу Драгоманова, що мова — слуга, а не пан людини, я свідомо й нарочно вживав польської літературної мови для швидкого й ширшого поширення української національної свідомости й свідомости своїх політично-державних завдань серед синів шляхецьких, спольщеної частини великого й єдино до державної творчости здібної хліборобської української кляси".

На першім місці треба поставити збірник у польській мові, виданий 1912 року під наголовком: „З дзеюф України", де були зібрані ріжні історичні документи з часів Хмельниччини, які зясовували ролю шляхти в боротьбі Хмельницького за українську державу. Крім того він видав кілька окремих монографій про визначних діячів Хмельниччини. Всі ці праці були підготовчою роботою до ширшої „Історії України", яка через новітню нашу руїну не побачила світа. Вже на еміґрації В. Липинський знову почав писати студії з часів Хмельниччини й першу частину третього тому видав під наголовком: **„Україна на переломі 1657—1659.** Замітки до історії українського державного будівництва в XVII-тім столittю".

З тих історичних студій та фільософічно-історичного світогляду В. Липинського повстала й практична його діяльність в українській політиці в часі революції 1917 року, а особливо розвинулася його публіцистично-політична діяльність уже після повалення скоропадщини на Україні. За упадок „гетьманської відродженої держави" В. Липинський старався винуватити „чернь"; винуватив усіх, але не ту верству спольщеної шляхти й змосковщеної козачої старшини, „двірянства", яка не виконала свого завдання в часах Хмельниччини, а ще гірше порисалася в гасах після Хмельницького та багато заважила за ріжні „ласощі" на тім, що українська державність остаточно впала на всіх землях України. Особливож у часах останньої визвольної боротьби українського народу ділали маси під проводом тих, що вийшли з тих мас, але українське шляхетство й дворянство не зрозуміли свого завдання, яке старався підповісти їм В. Липинський всіми своїми працями й діяльністю, й стало рішучо проти української державности. Отже українське шляхетство не лише не поліпшилося за часів довгого історичного бездержавного життя українського народу, а навпаки, ще погіршилося.

В. Липинський отут робив помилку, бо старався доказати у своїм ставленню до української державної ідеї, що демократія, або „чернь" не допустила своєї шляхти до проводу, а тому він почав знаходити ріжні хиби й невдачі в демократії й всіма силами виправдувати зденаціоналізовану українську шляхту. На цім ґрунті він провадив всю публіцистичну й громадянську діяльність за кордоном, яка зрештою привела до створення ним теорії „трудової монархії". Цю теорію можна назвати новою „утопією", бо В. Липинський створив теорію „ідеальної монархічної" держави. Для своєї „ідеальної монархії" він старався знайти й відповідних людей з чистими характерами. Самий чесний, характерний та ідеальний, він старався своїм впливом витворити в прихильників його „трудової монархії" такі самі, або подібні характери.

В своїх „Листах" і в інших писаннях, як, приміром, „Хам та Яфет", він старався боротись з українським „Хамом", а на провід українського народу поставити „Яфетів". Та було великою трагедією самого В. Липинського, що на його поклик „трудової монархії" не відкликались українські „Яфети", а навпаки, до неї прилипали все більше такі характери, що вже за рік до своєї смерти В. Липинський їх відрікся і почав з ними боротьбу, щоб ратувати ідею дорогої для нього „трудової" монархії.

У своїй проповіди аристократизму духа В. Липинський робив другу помилку, шукаючи його передовсім серед шляхти, яка в більшости вже давно здегенерована фізично й духово. Він замикав очі на те, що ті признаки характеру, які він називає аристократизмом, не знають клясових ні станових перешкод. Їх однаково можна знайти в хаті бідного робітника й безземельного селянина, в хаті урядовця чи великого пана й родовитого шляхтича. Чесність, ідейність, інтелігентність, характерність, принциповість, щирість і т. п., що характеризують аристократизм духа, не знають ні станових, ні клясових, ні матеріяльних ріжниць. Таксамо й усі протилежні прикмети можна знайти в хахті людини кождого стану й кляси. „Яфети" й „Хами" в людськім життю стрічаються скрізь, незалежно від походження людини, кляси, полу, релігії, стану й освіти. На це В. Липинський замикав свої очі, віруючи горячо в „первородство" й вибраність „шляхти".

Отся клясова та станова віра в „своїх людей" по походженню привела до найбільшої трагедії в життю Липинського.

Щоби доказати правдивість своєї теорії й в її життевість, він старався практично показати втілення аристократизму. Попав на особу Скоропадського, якого він сам оголосив українським дідичним „монархом" й навколо якого будував леґенду, як він сам про це писав, української дідичної монархії. Та він скоро переконався, що Скоропадський не такий. В свому листі, тепер закінченому друком у „Свободі", В. Липинський писав про скоропадщину: **„Такий монархізм буде найгіршою формою правління, яку тільки Україна може мати, а прокляття за такий монархізм нехай не спадає на мою голову, бо я перед ним остерігав і проти нього боровся".**

На жаль, і вмираючи В. Липинський не розстався зі своєю вірою в післанництво, „месіянство", української змосковщеної й спольщеної шляхти в будуванню української держави. Своїми історичними працями В. Липинський блискучо доказав, як та шляхта, ще коли вона була навіть українською, нищила власними руками те велике діло, за яке боролись українські велитні-державники: Хмельницький, Виговський, Дорошенко, Мазепа. Ще з часів удільно-князівських „Руси-України" та шляхта задля особистих інтересів, чварів та сварок нищила українську державу й лишала українські народні маси без проводу в найтяжчі часи українського державного життя. Навіть остання його спроба віджививи українську шляхту, накинувши їй почесну ролю в проводі українського народу для створення ним держави, не відвела його від його надії. Він бачив, як зденаціоналізованої української шляхти не могло привернути на український національно-державний ґрунт навіть його перо, але він не покидав далі держатися своєї ідеї.

Та хоч він не вирікався своєї ідеї, ми можемо добре розуміти його трагедію.

„Хам" запанував серед шляхти й тепер старається нищити всіх українських „Яфетів" серед шляхти. Вона проголосила найбільшого „Яфета", В. Липинського, божевільним, а тимсамим всю його працю для піднесення шляхти з занепаду й поставлення її на чолі українсько - державницьких змагань осудила як витвір мозку нездорової людини. Українська спольщена й змосковщена шляхта, що мала бути взірцем характеру, платила такими безчесченнями свому оборонцеви й учителеви.

Останні листи В. Липинського про його розрив зі скоропадщиною ще більше підносять шляхетний характер В. Липинського й остаточно вбивають його ілюзію про українську трудову монархію. Українській історії, українському народови він лишив свої історичні праці, що показують славні традиції боротьби українського народу за свою державність, що показують властиво, якими мають бути характери „Яфетів" і яка їх роля при будові держави. Це незабутня заслуга В. Липинського перед його народом і перед його „землею".

В. Будзиновський.

ЧЕРЕЗ КЛАДКУ

Оповідання.

(Докінчення)

(7)

В тій хвилі по тім боці хтось зареготав так страшно, неначе би десь пару кроків відси вдарив грім. Прокіп глянув туди і при світлі лискавки побачив, що там стоїть, держачи його жінку за руку... його суперник Семен Клубик! Аж тепер Прокіп пригадав собі, що саме вчера Клубик пристав до партії Гуцулів, що сюди прийшла рубати ліс.

Прокіп аж впрів цілий, волося стало дубом. В сій хвили подумав собі, що Клубик нарошно пристав до тої партії, щоби зробити засідку на Теклю; що то Клубик того Гуцула підмовив пірвати Теклю, щоби її від мужа відрізати непрохідними потоками. Прокіп стояв і в своїй безсильности лиш ломив руки, присягаючи страшну пімсту, коли би Клубик справді поважився скривдити Теклю.

Дощ ляв без упину; вже й став добиратися до шкіри Прокопа. Подумав, що жінці ні трохи не поможе тим, що стоїть над потоком і мокне. Відступив від потока і вліз в колибу, яка була пару кроків позаду. В колибі ще курилася решта грани, бо робітники варили там вечеру. Прокіп докинув суча, подув і спалахнув вогонь. Став обертатися до вогню то сим, то тим боком і грівся, та висушував мокрий одяг. Так пересидів цілу ніч. Коли стало сіріти, вийшов з колиби над потік. Вода вже троха впала, бо дощ устав тому які дві години, але все ще без кладки на той бік не пройшов би. Мрака прорідилася і він по тім боці побачив пару Гуцулів. Жінки ні Клубика між ними не було. Став до Гуцулів кричати, питаючися, що сталося з його жінкою. І вони кричали до него. Але потік гудів і шипів так, що ні вони його не чули, ні він їх. Гуцули показували руками вниз. Прокіп затрусився, бо погадав, що то може його жінку потік поніс.

— Не виключене — подумав — що Клубик напаствував її, і вона, щоби спастися від него, скочила у воду.

Гуцули ще раз показали рукою і самі пустилися долі потоком. Прокіп зрозумів їх, і сам пустився в ту сторону. Аж тепер, коли вони зупинилися біля грубої ялиці край потока, і стали рубати, Прокіп доміркувався, що вони хочуть для него перекинути кладку. Ялиця впала поперек потока і Прокіп, опинившися на своїм боці, крикнув, аж здивовані Гуцули витріщили на него очі.

— Де жінка?!

Коли не зараз відповіли, він аж заревів:

— Де моя жінка?!

— Та деж має бути, як не в своїй хаті? — один Гуцул відповів.

— З ким?! Що робить?

— Та з ким би мала бути? Хіба сама. Тай мабуть ще спить, бо довго плакала і пізно лягла.

— Чого плакала? Хто її скривдив? Клубик?

— Тим, що нарубав їй дров, запалив у печи та видоїв корову, Клубик хіба не скривдив її.

— Клубик був у неї?!

— Був. І ми всі були. Ми вашу жінку завели до вашої хати. А що двері були замкнені, і жінка не мала ключа, треба було їх виважити. Ми всі пішли, щоби були свідки, що все зроблено по правді.

— Клубик відійшов з вами?

— Ну, а як мало бути? Чейжеж ми були би не лишили його з вашою жінкою. І вона сама була би його викинула за двері.

Прокіп відітхнув. Подякував Гуцулам і пішов до хати. Кортіло його бігти, але боявся, що Гуцули будуть з него сміятися, отже йшов повагом. У двері мусів ковтати аж тричі, заки почув питання: „хто там?" Текля відчинила і нарешті обоє були самі у власній хаті.

Текля розказала Прокопови про все, як було. Повторила все те, що він вже чув від Гуцулів. Додала тільки те, що Клубик обіцявся прийти до них по роботі, бо хоче їм щось розказати. Текля закінчила розказувати словами:

— Я ніяк не годна збагнути причини, що Клубик так подобрів. Я його страшно боялася.

— І я моїм вухам не вірив, коли Гуцули розказували мені про него. Я троха у воду не скочив з розпуки; коли його побачив коло тебе. А він, ось що! Дров нарубав тобі...

Коли смерклося, Клубик справді прийшов. Побалакавши про се й те, Клубик звернувся до Прокопа:

— Ваша жінка мабуть вже розказала вам дещо про мене. Не лиш про вчерашне, але дещо й про давніще, коли ще була дівкою...

— Та розказала...

— Ви мабуть дивуетеся, що я так змінився?

На се Прокіп не знав, що сказати, отже мовчав.

— Отже я справді перемінився... з вдячности. Ви спасли мене від каліцтва, може й від смерти.

— Коли? Яким способом?— Прокіп аж скрикнув здивований.

— Хоч ви самі того не знаєте, воно так справді було. Саме про се хочу розказати вам. Колись я накидався теперішній вашій жінці, хоч знав, що вона заручена. Не великий був се гріх, бо так неодин робить. Хоч Текля й дивитися на мене не хотіла, я ночами ходив під її вікно. Іду я одної такої ночі і бачу, що саме передімною хтось всунувся в садок Лиників. Щож я мусів погадати собі? Що то ще якийсь лазить до неї; що то через него вона не хоче знати мене, і для него зраджує свого судженого. Я за ним поліз і скрився в кущах, щоби обоє приловити на горячім і дівку осоромити на ціле село... Чи знаєте, хто то був? То були ви, але я не пізнав вас. Аж коли брати Теклі побили вас, показалося, хто то був. Вас пізнали і перестали бити. Подумайте, як би се було скінчилося, коли би ви були не випередили мене? Ще нині лячно мені, як подумаю, до чого то було би прийшло. Були би мене били, ви були би помагали їм. Може були би й убили. Ви сильно потерпіли, але тим спасли моє життя. Бо хлоп, як бе, то не жалує. Як би жалував, то взагалі не бив би. Побачивши на власні очи, як то оба молоді Линики пильнують свою сестру перед небажаними залицяйниками і баламутами, я більше й не дивився в сторону Теклі. Не лиш сам страх перемінив мене. Вдячність, що ви з вашою шкодою спасли мене, як не від смерти, то бодай від каліцтва, казали мені не підставляти вам ніг, але навпаки, де лиш зможу і як зможу, помогти вам. Як вам коли будуть потрібні такі пястуки, як мої, або яка інша поміч, то рахуйте на мене.

—o—

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК БУДУЮТЬСЯ НАРОДНІ ДОМИ.

В парку.

„Дай, Боже, здоровля, Джан! Що там доброго чувати?" — питає мене в парку Майк, мій знакомий.

„Біда ... От нема роботи, то й вийшов троха посидіти, бо в хаті горячо, тай стара воркотить, що їй заважаю".

„От кара божа з тими роботами" — відповідає Майк.

Присівсь я до Майка під деревом та говоримо про безробіття. Але Майк це людина, що мусить все знати, і як тільки з ким зійдеться, так зараз зачинає говорити про політику.

„Вчора був я на зборах представників наших товариств" — говорить. „Було з 30 урядників, хочуть будувати Український Народний Дім, а тут грошей нема".

„Хтож це скликав ті збори?" — питаю.

„Та комітет з гори міста".

„То шкода їх роботи", — відповідаю, — „з того нічого не буде, бо ми хочемо дому на долині міста".

„Я також був за те, щоби будувати на долині міста, де я живу, та бачите, справу передумав і рішив, що треба робити те, що можливе до переведення. Бо, бачите, на Фліт улиці вже давно куплено лоти за 15 тисяч долярів. Що правда, то місце не таке дуже гарне, але деж нам можна купувати там, де будують свої інституції Американці. Таж знаєте, що за такі самі лоти на долині міста хотіли від нас 30 тисяч. А на Фліт улиці доїзд добрий зі всіх дільниць міста, а се для нас найважніше — а згодом і та секція поправиться. Та годі про се більше говорити; продати тих лотів тепер не можна, а за інше місце треба би богато більше заплатити, на що теж мусимо оглядатись".

„Ніби маєте рацію, — говорю — але всетаки на долині булоб ліпше. Так всі мої сусіди говорять".

На те Майк зачав мені розказувати щось таке, що я й не годен переповісти. Він говорив, що ми не повинні дивитися тільки на себе, але робити те, що добре для всіх наших людей. Нам треба, каже, згоди та братерської любови, бо ми всі діти одної неньки України і в такій справі, як народний дім, ми не повинні ділитись, а працювати згідно.

Я слухав, слухав, а нарешті сказав, що таки ліпше дім будувати на долині міста.

Майк почав тепер говорити, що ми повинні складати гроші та чи я не міг би жертвувати на ту ціль 25 долярів. Заки він скінчив, я вже швандяв назад до дому з думкою, що таки ліпше мати дім на долині міста.

На мітінґу.

Я дуже мало ходжу на мітінґи. Звичайно даю гроші дитині, а вона занесе до галі, тай кінець. А нині прийшла картка, в котрій просять конче прийти, бо є важні справи.

Думаю: треба йти, хоч раз покажуся на мітінґу та послухаю, що там буде. Дотого й моя стара троха на мене накричала, та нагнала на мітінґ.

Приходжу до галі десь коло пів-девятої вечером. Є гурток людей та більше жінок і дітей, котрі обступили стіл та платять вкладки. А хочу вам сказати, що моє товариство є одно з найбільших в нашім місті. З мущин може була одна четверта всіх членів. Видно, більшість (таких, як я) сидить дома та бриндзю бє.

Поплатили жінки й діти. Предсідатель стукнув в стіл: мітінґ відкритий. Полагоджується справа запомоги хорим, дещо говориться про Союзову молодіж, ще там щось, а вкінці заповідає, що тепер приходить справа Народного Дому... От тобі й на! Як би був знав, сидів би був дома. А то буде певне тесаме, що з Майком в парку.

Предсідатель оповідав ту саму історію, що розказав Майк в парку, і питає:

„Товариші, думаєте, що нам потрібно дому?"

„А якже... от тобі й на... й питати не треба. Потрібно, потрібно!" — говорить то один то другий та підносять вгору руки.

Почав предсідатель і каже, що про потребу та цілі Народного Дому говорити не буде, бо про те говорилось вже нераз, але скажу вам, що на послідних зборах, на котрих я заступав наше товариство, рішено приступити до будови дому в як найкоротшім часі. Дім має повстати на закуплених лотах на Фліт улиці, і т. д.

При кінці мови повідомив, що комітет будови має на руках 14 тисяч долярів готівки, комітет на долині міста має яких 2 і пів тисячі, а Укр. Демократичний Клюб має на тусаму ціль коло 500 дол. Та вся сума була би вистарчаюча на початок будови, а решту треба складати добровільними жертвами...

„Гм", — думаю — коби так на долині міста, то все булоб дуже гарно... а то там..."

Встає один член і питає, чому хочемо будувати на горі міста, а не на долині, а мені аж лекше стало, бо я сам щось не мав відваги питати. — Відповідають таксамо, як і Майк: це одинока дорога до будови свого дому.

Котрийсь, з кута, питає, як високий та широкий має бути цем дім; другий став пояснювати, а третий каже: „Пляни є готові, тож треба піти переглянути; якщо треба буде поробити зміни — зробиться. Тепер пора говорити про гроші".

Гроші! Три мої сусіди посунулись ближче дверей, а я за ними. Предсідатель це завважив і просить сідати.

„Панове — говорить предсідатель — як хочете мати Народний Дім, треба посягнути в свою кишеню і дати від себе відповідну суму. Хто не має нині, дасть пізніше, але деклярувати треба конче. Комітет ходив вже по хатах в одній з дільниць міста і зібрав готівкою і деклярaціями близько чотири тисячі долярів. Наші браття, котрі розуміють ваґу і значінне свого дому, жертвували від 25 до 500 долярів. Тому пора нам нині заявити, кілько хто з нас може дати. Як знайдеться тисяча щирих людий, котрі будуть готові помогти такій важній справі — вкоротці буде своя хата! Пане секретар, запишіть хто з наших членів вступає в ряди будови дому".

Тимчасом хтось, що спізнив на мітінґ, отворив двері. Мої сусіди потихеньки до дверей, а я за ними... Заки завважив це предсідатель, ми гарненько чимчикували домів...

Вдома.

Слідуючого дня по мітінґу оповідаю жінці цілу історію, яку чув від Майка в парку і на мітінґу. А моя жінка, бачите, читає і газети і часом книжку, тай каже, що більше знає ніж я. Може — не буду перечити, бо я до читання щось не тее... Мені здається, що я знаю вже досить, а стара все каже, що не вмію здорово думати. Най буде й так. Вона робить що ночі, офіси чистить, то часом приносить й анґлійські газети та книжки і читає. Тому не хочу з нею богато перечитись.

Як договорив я до того, що як прийшло дати кілька долярів на будову дому, я гарненько викрутився, бо то має бути на горі міста, моя жіночка сіла собі коло мене, потиснула легенько за вухо, тай каже:

„Шкода, що я не є твоїм батьком, а то я таки провчила би тебе, як треба думати. Ти втікав тому, що будують дім на горі міста, але був би певно втікав, як би треба було дати і на долину міста... А саме тобі і таким, як ти, конче потрібно Народного Дому, деб міг дечого навчитись про світ та ріжні справи. Та дивись — каже далі — в нас є троє дітей... підростають, як дубчаки. Американці все на них дивляться кривим оком, як на „форейнерів", а їм же треба жити між людьми троха інакшим життєм, як живеш ти зі мною... А деж вони можуть знайти товариство? В тих дірах, де ви дотепер мітінґуєте? А деж діти можна висилати в такі місця коли вони бачать чудові амерриканські галі та ріжні інституції для культурно-просвітного життя?"

Я мало з ума не зійшов, дивуючись своїй жінці. Жінка тимчасом встала, пішла до бюрка і приносить якийсь квіток:

„На, — говорить — не будь посміховищем між нашими людьми. Деби дім не будували, обовязком кожного, такого як ти, такій справі помогти. Я вчора була в своєї знакомої і там говорили ми про сю справу. Я знаю, що ти мало заробляєш, тому я мушу йти і ночами коліна собі зшуркувати, але на таку ціль з послідного возьму і дам ради добра своїх дітей і свого народу.

Читаю карточку і очам своїм не вірю. Там так написано: д. Іван Шкар.... жертвував на будову Українського Народного Дому в Джерзи Сіти, Н. Дж., 25 долярів готівкою. Підпис комітету.

„Дуже добре, думаю, але..."

„Не думай, не думай" — каже жінка, — але готуйся незадовго з рискалем пивницю під Народний Дім копати, а то сама возьму рискаль на плечі і тебе повстидаю"!

Громадянин.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.

Не спім, а робім.

Місцеві Українці, зорганізовані в Горожанськім Клюбі, стараються виступати перед Американцями, щоби дати їм до пізнання, що й Українці проживають в Патерсоні й з ними треба числитися нарівні з іншими народами. В старокраєвих справах Горожанський Клюб виступає в обороні рідної вітчини. На місячних зборах Українського Горожанського Клюбу рішено закупити кілька книжок Polish Atrocities in Ukraine, котру видало Обєднання, та розіслали найбільше впливовим в політиці особам.

Горожанський Клюб взиває всі Горожанські Клюби в Злучених державах стати рука в руку до оборони нашої вітчини. Між іншим книжка Polish Atrocities може зробити богато для нашої вітчини. Вона показує світови, що Польща не годна змити крови зі своїх рук з „пацифікації". Щоби світ дізнався про польські злочини, то горожани повинні ширити цю книжку.

Тепер якраз нам треба всім узятися до оборони й то рішучо, без ріжниці партій і віри. Не дивімся, хто зробив, але що зробив, та питаймо себе самих, що ми зробили. Не думаймо, що Ліга Народів, чи хто там буде дуже побиватися за Українцями. Ми повинні змусити її через публичну опінію прихилитися до нашої справи. Ту опінію ми мусимо викликати також і при помочі таких книжок як сєся, що видало Обєднання. Ширім цю книгу з описом мук і терпіння наших рідних братів у своїй вітчині. Кому лежить на серци Рідний Край, а в нім скатований брат, нехай спитає себе, що він зробив в тій справі, щоби полекшити ті муки.

В. Матвіяс.

НОВІ КНИЖКИ ПРО УКРАЇНУ.

POLAND AND UKRAINE: THE DANGER SPOT OF EUROPE. (A REPORT ON THE POLISH TERROR). With a Foreword by Cecil Malone, M.P. Published by Ukrainian Bureau, 40 Grosvenor Place, London, S. W. 1. 76 pages. 50 cents.

Є се одна з тих численних книжок, що були видані про „пацифікацію" Галичини польським урядом. Видало її Українське Бюро в Лондоні з поважним накладом труду й коштів.

Книжка своїм характером належить до збірок документів. Цим вона подібна до книжки POLISH ATROCITIES IN UKRAINE, виданої Обєднанцем Українських Організацій в Америці. Вона навіть є подекуди немовби продовженнем цеї книжки, бо лондонська книжка починається з рапорту пані Шіпшенкс, делеґатки Жіночої Міжнародної Ліґи Миру й Свободи (що їздила до Польщі, щоби розслідити „пацифікацію" на місці), котрий є також у книжці Обєднання.

Книжка Українського Бюра подає відтак відповідь „польської секції" Жіночої Міжнародної Ліґи Миру й Свободи на рапорт пані Шіпшенкс. Отже книжка не тільки, що не перемовчує польської відповіди і навіть не обмежується занотованнем її, але подає польську відповідь у цілости. В цей спосіб читач може самий наочно переконатися, що Поляки можуть сказати на рапорт пані Шіпшенкс.

Річ природна, відповідь Польок не лишена без відповіди. Відповідає на неї й сама пані Шіпшенкс і відповідають неназвані Українці.

Разом ці документи дають, хоча невеликий, але сильний і могучо нарисований образ польських знущань над українським народом у Галичині. Документи порушують незвичайно цікаво цілий ряд питань відношення окупаційного уряду до окупованих українських провінцій.

Незвичайно гарним додатком до кижки є передмова Сесила Мелона, посла англійського парляменту. Посол Мелон уже передтим проявляв живе зацікавленне справою України взагалі, а Галичини спеціяльно. Він вказує на широке зацікавленне цею справою, яке було слідне в Анґлії з приводу вісток про „пацифікацію" Галичини Поляками. Описавши коротко історію, через яку Галичина дісталася була під Польщу, Мелон описує коротко способи „паціфікації". „Польський уряд зорґанізував систематичний напад на кількасот сіл при помочи поліції й війська, зорученого часто машиновими крісами; села оточувано, селян витягано з домів, обдирано з одежі та бито незвичайно брутально, нераз на смерть; українські школи замикано; українські читальні, бібліотеки й кооперативні крамниці нищено; роблено інші брутальности".

Польський уряд шле запереченння. По перше, мовляв, нічого не сталося. По друге, щось сталося, але не таке страшне, як пишеться. По трете, Українці заслужили собі на те, що дістали. Мелон розкриває противорічність між цими „спростованнями" та показує, звідки це крутарство йде.

З цих заперечень виходить слідство Жіночої Ліґи Мира й Свободи. Вислід — потвердженне донесень.

Поляки заперечують далі. Українці відповідають. Все це зібрано тут. Маєш, читачу, читай обі сторони, й суди самий, чия правда.

Далі Мелон показує на міжнародне значіння справи. Справа не в паленню стирт сіна, ні в побоях селян. Справа в душенню одного народа другим та тих наслідках для всего світа, що з такого гнету можуть вийти. Мелон вказує на небезпеку для світа з того, що Польщі дозволиться далі гнобити Українців. Він апелює до Ліґи покласти цьому край.

Книжка писана незвичайно популярно, приступно, видана гарно й старанно. Вона заслугує собі на те, щоби її мав кождий, хто цікавиться українською справою, в своїй бібліотеці, щоби дати її прочитати людям, що читають по анґлійськи. Бюро подає, що ввесь дохід призначений на будову Української Лічниці у Львові. Ціна її 50 центів. Замовляти в Українськім Бюрі, Ukrainian Bureau, 40 Grosvenor Place, London, S. W. 1. England.

ЖІНКА.

(Китайське оповідання).

Одна жінка мала підчас неприсутности свого чоловіка сходини з любовником. Нараз почула, що надходить її чоловік. Сховала любовника мерщій в мішок від рижу, що був у куті хати.

Чоловік увійшов у хату та зараз пізнав, що тут не все в порядку. Глянув на жінку та каже сердито:

— Що ти дала до того мішка?

Жінка з жаху не могла вимовити ні слова.

— Що ти там сховала? — питався розлючений чоловік.

Нараз після короткої, гнітучої мовчанки озвався дзвінкий голос із мішка:

— Риж...

Панталеймон Романов.

КІМНАТА.

Кравчиха зі шпильками в устах рачкувала по долівці над окравками матерії, як прийшла її своячка, що приїхала з провінції, старша жінка у дірявих рукавичках.

— А що, не вмерла ще? — спитала своячка, не роздягаючися й стоячи на порозі.

— Та ні — відповіла кравчиха; вона підвела голову та виймала шпильки з уст. — Лише тепер зовсім оглухла.

— Що тут почати, де дінутися? Стільки річей, а до того ще Андрієві Степаничеві захотілося привезти два пси. Зовсім мені ті пси забили голову.

Своячка глянула на свої ноги та не роздягаючися сіла на найближчім від дверей невеличкім кріслі.

— Вчора вечором уже зовсім умирала — озвалася кравчиха — чоловік навіть подзвонив до твого Андрія Степанича, що можна спроваджувати обстановку. Здавалося вже останні хвилі, а тепер знову щось невиразне.

Ввійшов чоловік господині, без блюзки, в камізольці з незащіпленою ззаду спряжкою, привитався та сказав:

— Вчора я ще раз ходив. Обіцяли віддати кімнату тобі й нікому більше. Як стара помре, сказали, то хай спроваджуються.

Своячка слухала уважно, потім машинально дивилася, як кравчиня краяла матерію здовж накресленої крейдою лінії.

— А що каже доктор?

— Доктор каже, що вже ось-ось. Хоч той перший, що ти його спочатку прислала була, сказав, що з такою недугою часом можна довго жити, коли атаки не будуть повторятися.

— Е, то він дурак і кінець! — сказала жінка нервово.

— Може сама поглянеш?

Жінка зняла кальоші у ждальні, потім подумала хвилиночку та перенесла кальоші у кімнату під крісло.

— Вона дуже любить тебе — сказала господиня — все про тебе допитувалася.

Жінка нічого не відповіла та задумана ввійшла у сусідню кімнату.

В куті на ліжку лежала висохла бабуся, лице воскової краски, гостре, та гляділа перед себе.

— Я прийшла спитатися, як здоровлячко тітки — сказала жінка голосно, нахиляючися до вуха, таким тоном, яким говорять зі старенькими людьми та дітьми.

— Що?

— А до чорта... Кажу, що я прийшла довідатися, як здоровлячко.

— Спасибі, серденько. Я гадала, що забудете мене на старі літа, та видно Бог ласкавий... Рідний син забув про лене, а ти, хоч лише своячка, не забуваєш.

Бабуся сказала це й замовкла та гляділа перед себе у простір і тяжко віддихала, начеб ввійшла нагору по стрімких сходах.

— Як тіточка чуються?

— Все таксамо... Лише оглухла. Спасибі за докторів... Той, що спочатку приходив, гірший... дав якісь каплі, а я зараз після них ослабла. А той ліпший... дай йому Боже здоровлячко.

— Другий ліпший? — спитала жінка.

— Так...

— А атаків більше не було?

— Ні, слава Богу... як дав ті каплі, зараз полекшало.

— Ах, мій Боже — сказала жінка, опустила безсило руки на коліна й гляділа на образ.

У двері заглянув мущина в баранковій шапці, у розіпнятім футрі. Стояв на пальцях і допитливо глянув здалека на ліжко. Потім спитався пошепки:

— Що? То вона ще жиє? Жінка, що сиділа при ліжку, здвигнула плечима. Мущина схопився за голову, потім сплюнув. Жінка підійшла до нього.

— Чого хочеш?

Мущина сказав щось пошепки. Жінка не дочула.

— Говори голосніще - вона оглухла, і так нічого не чує.

— Я привіз річи...

— Ти з глуздів зсунувся! Що зробити з річами, коли вона лежить тут, як би нічого.

— Таж я вчора телефонував. Мені сказали, що вмирає.

— Вона що дня вмирає.

— Щож тепер робити? Там також не хочуть нас довше тримати. Самі, повідають, не маємо куди обернутися. Тай ночувати, кажуть, не вільно незголошеному.

— Ах, Боже... Кудиж дінутися! Йди, спитай Олексія Івановича, може в сінях можна буде тимчасом поставити, таж вона до свят не дотягне!

Прикликали господарів до сіней та всі разом стали нараджуватися.

— Я вас розумію — говорив господар, ставляючи палець на камізольку. — Добре, коли до двох-трох днів переставиться на той світ, та коли це з тиждень потягне? Що тоді? Рачкувати по ваших річах?

— Головнеж, що перший доктор сказав, що вона може пожити кілька тижнів — додала господиня.

— Деж там, ручу вам, що довше як три дні не потягне — сказав той у футрі.

— Перший доктор дурень і більш нічого! — додала жінка.

— Таке говориш, а такі випадки вже бували, — запримітила господиня. Ось наприклад у сусіднім домі живе бабуся... вже майже не віддихає. Ну й люди побожні, чесні, хотіли поховати її як ялося. Кімнати також, самособою, треба було. Замовили домовину, закупили всього на поминки. А вона все ще жиє. Самособою, страви годі було змарнувати, запросили знакомих і зїли той обід за спокій її душі. А вона ще нині живе.

— Якого чорта кажете чекати людям? — сказав візник, що ввійшов у хату в кожушку, з батогом.

— Зараз, зачекайте, ще не вияснилося.

— Наймають за копійки, а цілісенький день чоловік змарнує з ними... тай ще клопіт з тими собаками. Покусалися на подвірі.

— Піду сам подивлюся — сказав мущина в футрі. І пійшов до бабусі.

— Найважніше, що атаки, здається, минули — сказала жінка йдучи за ним — а коли потягне до свят? Що тоді зробимо?!

— Як здоровлячко тіточки? Нічого, до чорта, не чує... як здоровлячко, питаюся? — сказав мущина у футрі.

Бабуся слабо ворухнула головою та сказала ледви чутно:

— То гірше, то ліпше... другий доктор поміг, дай йому Боже здоровля.

— Атаків більше не було? — спитав мущина, схиляючися над бабусею.

— Слава Богу, ні...

Мущина встав, оглянувся поза себе та глянув на жінку й господарів, що стояли поза ним.

— Молодий чоловік, коли вже вмирає, то вмирає відразу — схвильовано скалаза господиня — а ті старі, то просто кара Божа, не хочуть і не хочуть умирати. Здається навіть, що їй віддих трохи поправляється.

— Бабусю, віддихати лекше? — спитала голосно.

— Спасибі... лекше.

Мущина у футрі не слухав, задумався над чимсь. Потім розглянувся по кімнаті та сказав:

— От що: найважніше, щоби втиснути яку канапу й комоду. Можна це вигідно поставити тут. Лише стару пересунемо там у кут і все в порядку.

— Так то що іншого.

— Тіточко, ми привезли тіточці канапку і комодку — сказав мущина у футрі, нахиляючися над ліжком.

Бабуся глянула на нього слабими очима та прошептала:

— Син на старі літа... покинув... А тут чужі ліпші ніж свої... і докторів, і комоди...

— Бери! — озвався мущина в футрі, моргнувши на жінку, щоби взяла з ним ліжко. І вмить пересунули ліжко в дальший кут.

— Вносіть річи! — крикнув на носія через двері.

Коли вносили річи та поставили, мущина підійшов до бабусі, й сказав:

— Ну, хай тіточка вертає до здоровля, може як дасть Бог, на свята...

ВБИВ СВОЇ ДІТИ, А САМ ПОВІСИВСЯ.

34-літний Сидір Лукаченко, селянин з Рибавча, пов. Луцьк, убив у лісі двоє своїх дітей, 4-літнього синка та 8-літну доньку, а після того їхні трупи кинув до ріки Стиру. Опісля сам повісився.

ПРОТОКОЛ

з річного засідання Головного Уряду У. Н. Союза, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

(42)

Панови Питлярови уроілося, що „Свобода" не пише про робітничі справи, а коли пише, то лише для доброго ока пана Питляра і його товаришів. Тут уже певний поступ супроти останнього року. Минулого року пан Пітляр казав, що „Свобода" ніколи про робітничу справу не пише. Я предложив був тоді факти, щоби доказати, — не панови Питлярови, а шановним урядникам, — що його закиди неправдиві. Цього року він уже каже, що „Свобода" пише для милого ока пана Питляра. Я стверджую, що „Свобода" для милого ока пана Питляра нічого не пише. Редакція „Свободи" в теперішньому складі для милого ока пана Питляра нічого не буде писати. „Свобода" пише лише тому, бо вважає прощось написати своїм публичним обовязком. Приватних милих очей вона не знає. Редакція не тільки, що не думає писати нічого для милих очей пана Питляра, але редакція навіть не застановляється над тим, звідки панови Питлярови таке ввійшло в голову, щоби думати, що в „Свободі" щось пишеться для милих очей пана Питляра. Так можуть думати тільки люди, які самі пишуть для чиїхсь милих очей. Для чиїх милих очей пан Питляр пише, про це не тут місце говорити.

Пан Питляр представляє себе великим оборонцем каси У. Н. Союза та „Свободи". Мовляв, редакція не звертає уваги на процеси, легковажить їх собі. На це редакція заявляє, що на легковаження процесів редакцією нема доказів. Редакція може навести слова адвоката, що давав правничі поучення для ґазетярів цілої групи ґазет в Америці, та сказав, що ніяка ґазета не може вхоронитися перед судовими процесами, бо кождий чоловік в Америці має право пізвати ґазету, коли вважається ображеним або пошкодованим ґазетою. Чи редакція „Свободи" ображує людей, чи „Свобода" відбирає їм честь, навіть коли вона критикує їх політику, про це самі урядники й члени можуть переконатися. Теперішня редакція „Свободи" станула на становищи, що лайка — не дискусія. Коли хто хоче бачити, яке становище займає „Свобода" в цій справі, то най порівнає її писання з писанням тих ґазет, які ніколи не можуть припустити, що людина інших поглядів може бути чесна й порядна. Най прочитають собі ті ґазети, в котрих людина, що має інші погляди, мусить уже бути злодієм, шахраєм і чим ви не захочете. Це ще не значить, що редакція легковажить собі процеси, коли редакція йде до процесу з вірою в виграню, з вірою, що ґазета нікого не образила. Власне поміркoване становище в полеміці, власне дбання за розумову сторону справи дає нам цю певність, що ми виграємо, коли нам трафиться процес. Процес ще не значить програна, а пан Питляр так власне хоче трактувати справу, немов би треба під стінку ставити редакцію, як проти неї хтось внесе процес. Най завтра проти ґазети внесе процес якийсь ображений комуніст, то пан Питляр хотів би самий видати на редакцію вирок. Чи це є дбання за інтерес У. Н. Союза?

Щодо „Обєднання", то панови Питлярови вже відповідав пан Головний Предсідатель. „Обєднання" — українська організація, та пан Питляр хотів би, щоби ґазета вісток з діяльности „Обєднання" не подавала. Вісток з діяльности „Обєднання" не подають ні польонофільські ґазети, ні москвофільські ґазети. Тепер пан Питляр хотів би розтягнути цю польонофільську й московську цензуру проти „Обєднання" й на „Свободу". Це треба запамятати собі, до чого стремлять панове противники „Свободи". Цікаво ще тепер було би додати, що хотів би пан Питляр подавати на це місце? Промови пана Чубаря, чи промови пана Петрівського, чи протокол зі зїзду третього інтернаціоналу? Що варта подати членам У. Н. Союза, а що не варта?

Та „Обєднання" не нинішне і звіти з діяльности „Обєднання" були поміщувані не від нині. Були вони поміщувані ще перед конвенцією У. Н. Союза в Нюарку. Коли зле поміщувати ці протоколи, то чому пан Питляр не постарався, щоби конвенція це поміщення заборонила? Коли Головна Конвенція потвердила лінію „Свободи" як правильну, то чому він нині говорить нам що лінія неправильна? Хто тут держиться лінії конвенцій? І яким чином пан Питляр має право домагатися зміни того, що було потверджене конвенціями У. Н. Союза?

Лист 29 відділу У. Н. Союза замітний. Замітний він тим, що це одинокий лист у справі редакції. Замітний він далі мішаниною закидів. „Чи „Свобода" мішається в релігійні справи? Це залежить від цього, що називається релігійними справами. Коли конкордат Риму з польським урядом це релігійна справа, то „Свобода" мішається. Коли, однак, конкордат це політика, а хрест, молитва, піст, спасення душі, богослуження, се релігійні справи, то „Свобода" в релігійні справи не мішається. Вона мішається в такі справи, як конкордат, бо ці справи мають політичний характер. До хрестів, похоронів, богослужень, постів, тощо, вона не мішається, бо це справи релігійні — без політичної закраски. Про такі справи, як конкордат, пишуть американські ґазети, польські, московські. Чи відділ У. Н. Союза хоче, щоби „Свобода" не могла писати про ті справи, про які можуть писати польські, московські, американські ґазети? Що значить така заборона? Така заборона значилаб, що члени Українського Народ. Союза мали би брати погляди про такі справи від тих, що про них писалиб, отже від усіх, тільки не від орґану У. Н. Союза. Чи це розумно булоб? Зрештою, як цього члени котрого відділу хочуть, то чому вони не постаралися, щоби такий погляд ухвалила конвенція У. Н. Союза? Тимчасом, на конвенції по довгій і вичерпуючій дискусії в цій справі ухвалено, що „Свобода" має про ці справи писати зі становища українського, націоналістичного, демократичного.

Чи „Свобода" піддержує якусь релігійну секту? Коли піддержує, то прошу сказати, яку саме. Яку ви не назвалиб, то я зараз можу вам навести нарікання цеї секти, що „Свобода" їх церкви не піддержує.

„Чи „Свобода" стала петлюрівською? Це звичайна пісонька большевиків, бо в большевиків, хто не є за „робітничо-селянський уряд", присланий з Москви на Україну, той є петлюрівецем. Так, „Свобода" стоїть за самостійну, соборну народню українську републику. Як це називається петлюрівщиною, то тоді ми петлюрівці. Та під петлюрівщиною нині називається дещо інше, а передовсім польонофільство. Як ми маємо бути петлюрівцями в цьому значінню, то ми можемо показати на напади на „Свободу" зі сторони цих петлюрівців, і то напади власне за це польонофільство. Чи ми польонофіли, це знає прекрасно польський уряд, котрий заборонює „Свободі" хід у Галичину.

Чи була „Свобода" інакша перед конвенцією, а стала інакшою тепер? Чи була вона перед конвенцією проти Петлюри, а стала по конвенції за Петлюру, за покійну програму покійного чоловіка?

Треба залишити релігійні справи, а придержуватися більше робітничих справ. А чи між робітничими справами нема справи релігії? Чи навіть самі комуністи, що всяку віру поборюють, не мішаються до релігійних справ, коли релігії поборюють? І що це значить: придержуватися робітничих справ? Якої саме програми треба придержуватися в робітничих справах? Петлюрівської ні. Церковної ні. Польської ні. Отже якої? Чому не сказати ясно? Чи робиться зміна в У. Н. Союзі зі смертю бл. п. Семена Ядловського? Коли робиться, то яка? В якій справі бл. п. Семен Ядловський занимав інакше становище, ніж займала „Свобода"? Чому цього ясно не сказано?

Власне о цю ясність ходить у всій критиці. Коли п. Михальчук каже, щоби подавати такі уступи, як пригоди Тарзана, бо люди це читають, а читаючи це, починають читати й інше, то тут видно, чого урядник хоче. Коли пан радний Михальчук радить подавати англійських уступів більше, щоби молодіж знайшла більше до читаня, то це також ясно. Це критика, бо це значить, що досі цього було, на його погляд, замало, але це критика позитивна, бо відразу показує, що треба робити. Така критика не пливає в облаках, але ходить твердими ногами по землі та знає, куди вона хоче йти. Те саме скажу про бажання д-ра Клима, щоби писати по англійськи про ріжні користи з обезпечення в У. Н. Союзі, щоби писати про це в Джувеніл Меґезин. Це є теж критика, але тут виразно видно, чого внескодавець хоче. Такої критики треба редакції. Такої критики редакція просить і від Екзекутивного Уряду, і від Головних Урядників, і від членів та відділів У. Н. Союза. Коли виразно поставлено, що треба зробити, тоді ми можемо ясно й виразно над тим думати. Коли зате нам скажеться: стріляйте до того літака, що над цими хмарами літає, а того літака не видно, то таких порад ні приказів не можна навіть серіозно брати під увагу. Редакція дістає конкретні поради. Дістає їх і від Екзекутивного Комітету, і від Голов. Урядників і від членів У. Н. Союза, не конче публично, — найкращі уваги дають люди приватно, бо тоді вони дають їх для поправи діла, а не для показання себе — і редакція радо їх приймає, бо в цей спосіб чужим досвідом вона справляє спільну справу, добро цілого У. Н. Союза.

По вичерпанню відповідей на інтерпеляції до Редакційного Комітету, на формально поставлене о. Гр. Пипюком внесення, поперте В. Гришком, ухвалено звіт Редакціяйного Комітету приймити так, як був зложений, з уділеннем йому вотум довіря. Питляр є проти.

(Дальше буде).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

— o

UKRAINIANS HONOR PATRIOT.

Brilliant Concert Given in Memory of Taras Shevchenko Last Night.

Ukrainians paid homage to Taras Shevchenko, the poet and painter, who devoted his eventful life to the peasants of Ukraine, at a concert arranged in memory of this patriot and held in the Ukrainian hall, on State street, last night. This brilliant affair, arranged under the auspices of the various organizations of the Ukrainian Catholic Church of Assumption of the Greek Rite, was thoroughly enjoyed by a capacity attendance.

Shevchenko's praises have been sung for the last seventy years. This Ukrainian poet has risen to heights seldom equalled by man, starting from a humble beginning. From peasantry and serfdom, Shevchenko attained an enviable place in the world of letters. In 1847 Shevchenko was imprisoned for life, having been accused of participation in an effort to overthrow the Czarist government and establish a free Union of Slavish Republics.

Released ten years later, Shevchenko was broken in health and died March 10, 1861. His body was buried on a high hill overlooking the Dnipro river, in Ukraine.

Interesting addresses on the life of the poet were given by the Rev. Father Michael Lysiak, pastor of the church; Stephen Dembitsky, of Woodbridge, and others. The senior and junior choirs of the church rendered a number of selections, winning warm applause. Native Ukrainian costumes, in picturesque colors, added to the enjoyment.

The following program was given, under the direction of Prof. Joseph Bukata:

Opening remarks, Philip Stuschky; song, "America," senior choir; Ukrainian hymn, choir; address on Shevchenko, Father Lysiak; selection, "Overflow of Brook," junior choir; recitation, Anna Budniak; selection, "Under the Mountain Orchard," junior choir; recitation, "My Native Language," Anna Budniak, Anna Kolody; recitation, "Life of Shevchenko," Helen E. Waverczak.

Selection, "Our Ukraina," senior choir; selection, "Up Yonder the Cossacks Are Marching," Mrs. C. Beletsky; talk, Stephen Dembitsky; duet, "I Love to Look On," Helen Terefenko, Anna Marko; song, "The Swan," Mrs. F. Fentschesky; harvest song, junior choir; recitation, Sophie Romanetz; recitation, "Autobiography of the Poet," Antoinette Romanetz; hymn, Anna Misak; "My Lover" and "The Howling Wind," John Romanetz; recitation, "Death of Shevchenko," Helen Terefenko; selection, "At Sundown," senior choir; selection, "Evening Bells," senior choir, closing number, senior and junior choirs.

John Waverczak announced that on Saturday night, April 25, at the Metropolitan Opera House, in New York City a Ukrainian folk ballet will be presented. Over 150 young people of the local Ukrainian church will take part. Many Ukrainians are expected to attend the affair.

"Pert Amboy Evening News.".

UKRAINIAN PLAY DRAWS THRONGS.

Mirth, Humor and Good Musical Numbers Feature Excellent Performance.

The Ukrainian hall on State street was packed to overflowing last night, where a group of talented players presented a three-act play of Ukrainian life and romance, "The Wedding Feast." All the players did splendidly with their roles and the audience found the performance full of charm, humor and romance, diversified with brilliant musical numbers. There were roars of laughter at the hilarious lines.

In the cast were Dmytro Sichka, Mrs. Paul Hawryliw, Mrs. M. Fentschynsky, John Romanetz, I. Diachyshyn, Harry Pizniak, Michael Chabrak and Joseph Romanetz. It was ably directed by Joseph Bukata and excellent music was furnished by Miss Helen Hawryliw at the piano.

"Perth Amboy Evening News.".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 115, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 28 червня, в годині 2-ій пополудни, в домі предсідателя. — Антін [illegible]дровський, предс.; Ігнатій [illegible], кас.; Михайло Гедьо, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, подає до відома, що піврічний мітінґ відбудеться 28 червня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Усі місцеві і позамісцеві члени повинні бути на тім мітінґу і обовязково хоч одному молодому членови придбати. З нагоди нашого ювилейного року приймаємо членів без оплати вступного. Довгуючі члени, коли не прийдуть на мітінґ і не вирівнають своїх залеглостий, будуть виключені з братства, а подумайте, яка то втрата може бути вразі нещастя, або смерти. — Микола Гуль, предс.; [illegible]ків, секр.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(52)

Джейні замкнула вхід до того переділу, де були пяні моряки. Вона на пароплаві знайшла собі їжу й заспокоїлася. Кілька годин її спокій нічим не порушувався й вона добре відпочила. Коли Джейні сиділа на покладі в задумі, її увагу звернув плеск води недалеко від „Кінкейда". Вона глянула в той бік і побачила Рокова на човні. Роков, стрівшися з рушницею Джейні, направленою в нього, мусів вернутися в човен і погнати геть.

— o —

Він направив свій човен морем на той беріг ріки, де не було звірят Тарзана. З трудом Роков доплив до берега, бо великі хвилі трохи не перекинули його човен. Джейні бачила, як він боровся з хвилями, все більше відпливаючи від пароплава, й коли він доплив до берега, вона рішила, що він більше не зважиться плисти до „Кінкейда". Та вечером, коли досить стемніло, вона була занепокоєна галасом, що долітав до пароплава.

— o —

Уже в ночі, при світлі дропікального місяця, вона побачила на березі ґрупу малп, чорну людину й білу пантеру. Вона пізнала в них ту ґрупу, яку кілька днів тому стрінула в джунглях, коли вона направлялася до ріки Уґамбі. Тоді Джейні заховалася в кущах від цієї страшної для неї групи. Але що цю дивну ґрупу притягнуло сюди? Чого вона опинилася недалеко пароплава на березі й звернула таку пильну увагу на пароплав? Джейні навіть не могла уявити собі.

Джейні почула вигуки, що неслися в другого берега ріки. Там вона побачила Рокова, який махав своєю сорочкою, знявши її з плечей, і голосно гукав на човен, що плив серединою ріки. Вона пізнала човен з пароплава „Кінкейд", а в нім кілька моряків. Не було сумніву, що вони направляються до пароплава. Вона тепер знайшлася між двома вогнями. На пароплаві замкнені пяні матроси, а з ріки надїжджають інші, які можливо ще гірші від пяних. Що тепер робити?